

55
L 1820

m/4

128

Maksā 25 sant.

L

L $\frac{A P}{711}$

H. J. PAVASARIS

Kā glābt saimniecisko
sabrukumu valstī

L

AUTORA APGĀDIBĀ

1 9 2 8

6

1988. 05. 11. 14.30

Latv. PSR Valsts bibliotēka

61

~~23. 807~~

0309062 998

Latvian State Library
Valsts bibliotēka

„Burtneeks” — Rīgā, Algotu ceļā 33. Tahlr. 8-0-1-7-5.

AUTORA VARDIŅA

Naudas reforma un tautas labklājība.

Kas ir nauda?

Nauda ir mainas līdzeklis. Ar naudu mehš pehrkam, par naudu pahr dodam. Weeni peedahwà prezī un prafa pehz naudas, otri peedahwà naudu un prafa pehz prezes. Pretschu zenas teef isteiftas naudas wairumā, t. i. tīf un tīf daudš naudas par sinamu pretschu wairumu: weens litrs peena — 26 fant., 1 pahrīs sahbaķu — 20 latu, 10 gab. papirosu — 20 fant. u. t. t.

Netikween mehš patehrejām energijas, lai prezī šarašotu, bet ari nodarbinari prahtus un špehtus, lai šarašotās prezes realisetu.

Nepahrdotās prezes

waj nu bojajās, waj nowezojās, waj pehz laifa paleef pawīsam nederigas un tas ir saudejums. Peem., drehbes. Kas notīks ar drehbi, ja to pehz gada, waj ilgaki nepahrdodam? — Sa labafā gadījumā paleef wezmodīga, bet launafā gadījumā — fatruhd. Šapat opawi un ziti preešcheti, nemas nerunajot par ehdamām weelām: gaķu, šweestu, peenu, šilkem, ahboleem un tamlihdšigām prezem, no šurām daščas tīfai nedaudš deenas leetojamaš. Un ari pilnig

dabigi. Prezèm wajaga nonehmejus. Jo wairaf prezes pahrdoadam, jo wairaf tàs raschojam un otradi. Alfaribâ no pretfchu peeprafijuma, ir darba peeprafijums un truhft pretfchu peeprafijums, truhft ari wajadsiba pehz darba.

Behdejo fainneezibas weidu patlaban pahrdshwo netikween Latwijâ, bet ari pahrejâs walstis.

Katram dshwâ atminâ nesenais pafaules fara un rewoluzijas laifmetš, kas fagrahwa gadeem krahtâs mantas un padarija muhs weenâ azumirlli tailus un neehdufchus. Tas istihrija muhs flehtis, muhs sehkas, muhs noliftawas, muhs weikalus, noweda muhs pee truhkuma, kas nebija wairs ar naudu atfwerams, un zilweki mira badâ ar miljoneem labatâ. Turpretim tagad, kad wišs atkal eestahjees it lâ normali, noliftawas un weikali pilni prezèm — truhft naudas, ar so pirft.

Eihmigi, pirmâ gadijumâ naudas bija, bet prezes nebija, otrâ gadijumâ — prezes ir, bet naudas naw.

Pirmâ gadijumâ, t. i., fara un rewoluzijas laifmetâ kad zilweki ar miljoneem labatâ mira badâ, fšaidris — nauda ari nebija nauda. Karfch un rewoluzija bija fagrahwis naudu, tàpat lâ wišu zitu. Prezes zilweki apmainijâs jawâ starpâ bes naudas widutajibas: weeni dewa apawus un fanehma par teem miltus, otri dewa fahli un fanehma drehbi u. t. t. Ar wahrdu fakot, katram bija faws ihpatnejs mainas lihdsellis. Tam, kuram fšahdu mainas lihdsellu bija wairaf, ziteem wahrdeem, kurfch ar wišadâm prezèm un mantâm bija bagataks, ari mafaf truhkumu zeeta. Bagatais, lai waj lâ, par fawâm selta leetâm un tepiteem arween few wareja so nelo ufuram eemainit, turpretim nabagam atlikâs padotees bada nahwe. Uri fšahdu noschehlojamu mainas sistemu, lâ finams, fawâ laifâ peekopa

Kreewijas walsts ņaimneeziba ar eerahdam wehrtsleetam klosteros un basnizās, kas pilnigi needomajams muhslaiku apstahloz.

Tahda mainas sistema, tahda peeredseta bada un postu gados, naw nopeetni nemama, bet usluhlojama weenigi ta nenormala parahdiba, lihdfigi karam un rewoluzijai.

Tikai weens ņhe faredsams un proti,

muhfu bagatiba ir muhsu manta,

bet nauda — muhsu teefiskais dokuments un tamdehl mums muhsu bagatibu ir jaisreiz muhsu mantu un muhsu pretshu krahjumos. Jakrahi ir manta, jakrahi wezuma rentes un tamlihdfigi, bet newis nauda.

Nauda ir mainas lihdseklis, bet newis krahshanas lihdseklis. Turpretim, deemschehl, ita par spihiti wisam labam un wehrtigam muhsu bagatibas ideals ir kraht naudu.

Jau shodeen stichiskais kara un rewoluzijas peemehrs ir aismirsts.

Kas ween til war, krahi atkal naudu un glaba, waj nu pee fewis mahja gultas matratschos un sekēs, waj ari eeraktu semē (jo laiki tahdi, ta gandrihs naw ne-weena godiga eestahde, kurai to waretu ustizēt glabāt) Doma weenfahrscha — lamdehl naudu neglabāt, kas sin, kas atkal kahdreif war notiktees. Droschs paleel droschs. Uprehkins weenfahrschs, — zil es par 10 lateem shodeen waru nopirkt prezes, tilpat ari pehz 5 gadeem tas nopirkschu. Sakams wahrd: „Naudu kodes un ruhfa nemaita“.

Bet nebusim naiwi un fazisim, ta ar tahdu naudu, furu kodes un ruhfa nemaita, tikai nedaudsi shodeen atshkiras no pahrejeem ar ņaweem leeleem naudas krahju-

meem un saužās par bagateem, bet wīfi pahreje ir no teem atkarīgi, jo tee „ n e d a u d s e e “ weeni nespehji patehrēt tīfdaudsi prezes, zif tee „ d a u d s e e “ spehji šaraschot. Raduschees peedahwajumi leelafi par peeprafijumeem. Un ja peedahwajumi leelafi par peeprafijumeem, prezes waj nu us laiku pahtrauz pawisam raschot un eestahjās besdarbs, waj ari zenas us prezem šamasinas tahdā mehrā, ka darba daritajam nahkas strahdāt par wissemato atlihdzibu.

Ko nosihmē streiki un lokauti, besdarbs un nelaimigo šauzeeni pehz maieses preeksch „ t a h d a “, šam nauda gul šakrahta šapjos? — Lai fabrika stahw. „ W i n a m “ nauda war buht tīfdaudsi, ka tas netifween meerigi war nodsihwot šawu muhschu, bet wehl behrnu behrneem to atlihināt. Turpretim, ja mehš šawu naudu reformejam tā, tā šchis wihrs par šaweem 10 lateem pehz peezeem gadeem wairs newarēs nopirkt tīf pat leelu wairumu prezes, zif šchodeen, tad winsch wis naudu škapi behrnu behrneem neglabās, bet teefees no tās tīf walā, waj, runajot weikalneeziftā walodā, — laidis to apgrošibā un luhtos, lai fabrika strahdā, tamdehl, ka nauda prasīs pehz raschojumeem. Tas ir, ja mehš, preteji šalamam wahrdam, naudu padaram lihdzigu muhsa zitām prezēm, kuras kodes un ruhša maitā, tad nauda ari buhs šewi attaisnojūfi tā mainas lihdseklis, bet newis tā krahščanas lihdseklis.

Nauda nedrihst tīf usfuhkta no apgrošibas, noglabata šlehtuwēs, bes kustibas.

Nauda tautšaimneezibā ir tas patš, kas termeni asinis Winai jarinko tāpat tā asinim. Masakais aifšerejumš rada trauzejumus wīfā organišmā.

Loi to panahktu, prof. Dr. Ernestš Schneiders leef preeščā naudu aplift ar

nodokli. Wirsch faka: Mehš isdodam Itfumu, peh3 kura apgrošibā efošhā nauda jaapsihmogo katru nedelu ar marfu tuhštots dalas leelumā no naudas wehrtibas. Tahdā fahrtā 100 latu gabalam katru nedelu jausceek 10 fant. sihmogmarfa.

Saprotams, ja schahdos apstahklos isnem naudu no apgrošibas, un glabā apflehtu, ir saudejums. Bet lai iswairitos no saudejuma, japehrf prezes waj janēs tā uf banku, kura ir muhsu tautsaimneezibas kermena firds, un banka no fawas pušes šeidsās wiku nodot usnehmejeem, kam wajaga kredita u. 3. Lihds ar to walstij ir škaists eenehmums no nodokla, kursch eenahf pastahwigi un drošchi un pee kura eekafeschanas waldibai gandrihs naw nelahdas puhles japeeleek, jo tas ir nodoklis, kas tā bite seedeem issuh3 medu, neispostidams winus, bet apauglodams tautsaimneezibu. Turpretim, glabat naudu krahtuwē un iswairitees no schahda nodokla, nosihmē šamafinat naudas wehrtibu.

Tahdos apstahklos ari wairš newar buht schaubu ta taš, kuram dauds naudas krahtuwē preeksch behrnu behrneem, warēs meerigi pamest strahdneekus liktenu warā, aistaisit fabrifu un neko nedarit.

Sistemistais nodoklis uf naudu dabiski gruhsch naudu apgrošibā, jo nauda, meerigi stahwot, galu galā war kuht pawifam newehrtiga.

Tapat rihtosees ari masaf turigi pilsoni.

Ja mana nauda labatā nes saudejumus, tad šamdehš man par to labaf nenopirkt tahdu wehrtigu leetu, waj to isdot fawas dšihwes labklahjibai. Es tatschu dšihwoju tikai weenreis un gribu, lai mana dšihwe ir pilna dšihwibas.

Tikai nefajauksim jehdseenu par muhsu naudas pirtschanas spehjam.

Tas, ka nauda ar laiku saudē dalu no savaš wehrti-
bas, uš pretšču zenām nelahdu eespaidu nedara. Tee pa-
iči sahbaši, kuruš apluhkojam sahbumā, matšās, tā tagad,
tā arween 20 latu, 1 litrš peena 26 fant., 10 papiroši
20 fant. u. t. t.

Zenu swahrstibu uš prezēm issauz tīkai esohāis naudas
wairums apgrošibā. Ja apgrošibā naudas ir daudz — zenas
uš prezēm ir dahrgas, ja naudas apgrošibā maš — zenas
uš prezēm lehtas.

Apliktā nauda ar nodokli

pati par fewi lihdiš laukā no sešēm, madratscheem un ska-
peem, lai eemaintoš prezēs, tahdejadi dabīši radot peepra-
šijumu. Un ja ir peeprasijums pehž prezēm, ir ari peepra-
šijums pehž darba. Un ko par darbu wehl idealaku waram
eedomatees?

Kas ir nodoklis uš naudu?

Waj nodoklis uš naudu raw tas pats, kas nodoklis
uš kwihēm, uš sehrkozineem, papiroseem u. t. t.

Kamdehl ar nodokli mehš puhlamees aplikt taišni tah-
das leetas, kuras apgrošibā zirkulē wišgaufal un kuru eeka-
feschansi jaalgo armija eerednu, turpretim naudas nodoklis
beš gruhtibām pats pluhst walstš kasē pilnigi drošči un
noteikti.

Ur nodokli uš naudu mehš naudu esam padarijušči
lihdšigu muhsu prezēm, drehbēm, apaweem, ehdamām wee-
lām u. z., kuras laikā jarealisē, lai nenowežotos waj nebo-
jatos waj pawifam nesaudetu sawu wehrtibu.

Warbuht schahda naudas sistema weenam otram islik-
foes sawada tamdehl, tā par tahdu, ar nodokli apliktu

naudu mas peedsihwojumu un muhsu prahts wehl arween ir apmulfinats ar selta naudu.

Mehs gaidam to azumirkli, kad walsts banka apdruskatos papirus fahks apmainit pret

selta kalumeem

eenehmuschees prahta, ka selta nauda apleezina tautsaimneezibas stabilitati.

Somehr tas ta nam.

Runajot par naudu, mums jaiskhir, ka selts ir dahrgmetals — manta, bet nauda — matnas lihdsjellis.

No selta war netikween naudu kalt, bet sobu tehnikis no selta war pagatawot selta sobus un juweleers — selta gredsenus. Selta leetas ir gresnuma leetas. Bet waj nauda ir gresnuma leeta? Waj ar naudu lai lepojamees, ka ta mums ir no selta, bet newis no koka misas?

Gluschi otradi. Jaraugas, lai nauda ka mainas lihdsjellis walstij ismaksatu lehti un tamdehl ta pagatawojama pehz eespehjas no dauds weentahrschaka materiala.

Selts, ka jau teizu, ir dahrgmetals un selta naudu pilfoni isnem no apgroshbas krahshchanai dauds wairaf, neta no zita materiala pagatawotu naudu, ar to tautsaimneezibu padara nedsihwaku. Par to wehsture flaidri un gaischi leezina.

19. gadusimtena otra pusē leelwalstis pahrejot us selta naudu, nokluwa wisnewehlamata krihsē. Pasihstama Wahzijas krihsē eestahjas ar sudraba dahldera atzelschanu un turpinajas lihds astondesmito gadu beigam, kad nahza leelee selta eeguwumi. Saimneeziska krihsē sawukahrt issauza, ka

weenmehr tautsaimneezibas wehturê, aissargu muitas. Vet aissargu muitas prasa pastiprinatu robeschas apšardšibu un ta ir pazelta duhre pret faimineem.

Anglija mehginaja panahst selta paritati, samasinot banknoschu apgrošibu un ari neispalita bes krihses. Schweizē idarija to pašču un ar tām paščām šekām.

Wisa Ēiropa selta naudes sistemas laikā no 1873. g. lihds 90 gadeem pahrdsihwoja faimneezisku krihšī wahrda pilnā nosihmē. Kopsch 90 gadeem eestahjās pašums leelata selta eegu wumu dehl. Selta naudas laikā bij eespehjama selta drenascha Amerikā, kuru no tureenes isweda bankeers Morgans 1907. gadā, eegrūhdams walsti milsiģā faimneeziskā krihsē. Tamdehl selta naudas wehture muhs peespeesch neustizetees tai.

Wehl jaaisrahda us to apstahkli, ka selta naudas sistema padara semes faimneezisko dšihwi attarigu no selta eegu wuma.

Utgreeschotees pee projektejamās naudas, kura war buht pagatawota no weenfahrschaka materiala tā feltš un kura iswelta no krahtuwem ar nodokla palihdsibu, apluhkosir schis naudas eespehjāmibu praktiski. Patlaban lehtakais materials naudas isgatawoschanai ir papirs.

Walutas pahrwaldes *)

isdotai naudai us otrās pušes ir wajadšigi 52 laukumini ar nedeku apšihmejumeem, kur lipinamas nodokla šihmes — šihmogmarku weidā. Masafas naudas šihmes jasihmogo itkai reisi mehnesi jeb reisi peezos gados. Gada beigās

*) Eš paštrihpoju „walutas pahrwalde“ tamdehl, ka tai eestahdei, kurai darischana ar naudas islasichanu, ir jabuht pilnigi neitrabei, objektawai eestahdei, neattarigai no politikas un angstatām finansēm.

naudas sīhmes jaapmaina pret jaunām. Peeteet, ka tās atrodas apgrošībā weenu gadu, jo zītadi sīhme saudē zee-nīgu īsstatu un paleet nehīgienīska.

Schahdu naudu proponē Silwija Gesella *) un sauzās par īssudušcho naudu jeb brīhwnaudu. Wīna apgrošās brīhwi par labu tautsaimnezībai.

Pret eebildumu, ka tahda īssudošā nauda natw weh-lama, jateiz, ka, pīrmtahrt, nedelaš nodoklīs sajuhtamš masā mehrā un, otrkahrt, ir starpība starp to naudu, kura schodeen saudē wehrtību un Gesella īssudušcho naudu.

Brihwnauda

pamatojas uš absolutas naudas sistemas tamdehl, ka wīnas pīrkschanas spēhja ir pastahwīga. Un tas, ka nauda saudē dalu wehrtības, speesch to apgrošitees.

Labal tatschu eeguht prezes, nekā turēt naudu.

Turpretīm, zīt daudz šakrahtas naudas gul priwatās kafēs, selēs un madratschos, kur to neaīssneeds nodoklu walde.

Tautsaimnezībā ta ir miruši nauda.

Lai īwestu scho absolute naudas sistemu dšīhwē, pīr-maīš un galwenaiš usdewums ir — aprehlīnāt tagadejo zenu lihmeni pretschu īndeksu.

Tas ir statīstīskās pahrwaldeš usdewums.

Statīstīskā pahrwalde

noteīstoš terminos šawahz no semlopeem, šabīrīkanteem

*) Silwio Gesella atklahja, ka tautsaimnezībā swantitates teori-jas šaturš: jo wīraļ semē naudas, jo augstakās zenas šchahdā formā nepareīš. Wīsa tā nauda, kura atrodas bankās ta reserwes, priwatos naudas štapjos, maīsoš, selēs, madra-tšchos un aprakta semē, uš zenu šwahrtīschanos nekahdu eespaīdu nedara. Zenas noteīz tīkai apgrošībā ešojchā nauda.

amatneeleem sinas par raschoto preischu daudsumu un eenemto naudu. Schos skaitlus statistiskā pahrwalde apstrahdā un iswed zaurmehrzenu, jeb tā sauzamo indeksu Uhrsemju prezes aprehkina pehz eeweduma skaitleem. Pee-mehra deht peenemsim, ka azumirlli eeguhtais indekss ir 100. Pehz mehnescha statistiskā pahrwalde sino, ka indekss ir 105. Ta tad zenas zehluschās par 5°%, ziteem wahr-deem, — nauda apgrošibā figurē 5°% wairak. Satarā ar to walutas pahrwaldei jateras pee naudas isnemšchanas no apgrošibas mineto 5°% apmehrā.

Paeet atkal mehnešs, un statistiskā pahrwalde sino, ka indekss nokritees us 95. Naudas pahrwaldei tuhliit istruchstoscho naudu japeedrukā un jalaisch to apgrošibā tikdauds, kamehr šafneegts indelša isejas skaitlis — 100.

Ar schahdu rihzibu ari atkriht peedsihwotā Kreewijas, Wahzijas u. z. leelwalstu walutas inflanztjas eespehjamiba, kad par sehrkozīnu lastiti nahzas maksāt miljonu rubulu.

Newajag buht leelam gudrineekam, lai šaprastu, ka ar naudas u s p l u h d e e m prezes un wišs paleef dahrgats, bet ar naudas a t p l u h d e e m — atkal lehtals.

Interesanta fetoscha ilustrazija: Rad 1918. g. Schweizē pahrspreeda jautajumu par nazionalas bankas likuma grosišchanu, tautšaimneeku aprindaš walsis apdrošinaschanas direktora Trefzera wadibā eefneesja fetoschu pro-jektu par walutas pahrwaldes eerihkoschanu:

„Nodibinama tautšaimneezibas rihzibā Schweizēs walutas pahrwalde, tura eeguht monopolteešibas us naudas sijnju islaischanu, bet zitadi nepeekopi nelahdu bankas operaziju. Walutas pahrwaldei jaewell un jaisnihzina naudas sijnmes, kad Schweizēs pretschu zenu statistika sino wišpahreju zenu zelschanos, bet ja-

drutà naudas sîhmes un jalaisch apgrofibâ, kad pretschu zenu statistika fino par zenu krischanu. Tas noteef zaur prozentigu wehrtibas sîhmju islaischanu waj isnemshanu no apgrofibas, pee tam schis sîhmes difkontè par pari kursu. Pehz Silwio Gesell'a preekschlikuma zenu statistika jaiswed Schweizeres statistikai pahrwaldei kopigi ar Schweizeres intereschu saweenibam (konsumbeedribam, lauffsaimneeku saweenibu, amatneeku beedribam, tirdsneeziabas un ruhpneeziabas saweenibam, olgoto darbineeku saweenibu, tirdsneeziabas kameru u. 3.) Eenehmumi no naudas sîhmju monopola eepluhst walstis kasè. Schweizè apgrofibâ esoschee pee-zfranku gabali un wisa ahrsemju kaluma sudraba nauda teef pahrkauseta, apmainita pret papirnaudas sîhmèm un pehz weena mehnescha isfludinata par dschstu. Sudrabs teef nodots finansu ministrijai deht eespehjami labakas isleetoschanas. Walutas pahrwalde pahrnem nazionalbankas naudas sîhmes un atteezigo wînu segumu schis bankas solo wekfetos. Zaur scho pahrnemshanu eespehjamos nazionalbankas akzionaru saudejumus sedf walstis kasè".

Tahlat pahreesim uf jautajumu, waj naudas sistemâ weena walstis war rihkotees patstahwigi, neatarigi no zitam walstim, jo schi doma mums nelauj iseet no starptautiskâ naudas sistemu haosa. Ehot wajadsigi starptautiski nolihgumi.

Bet waj patlaban wifas walstis naw walutas jautajumos pastahwigas?

Ratra walstis

tatschu sawu naudas sistemu iswed neatarigi no otras walstis. Bes tam leelumâ kaut so iswest ir arween gruhstati, tà masumâ.

Peenemšim, tā Latwija eewedusi absoluto naudas sistemu. Zenu lihmenis semē weenlihdšigs. Latwijas wekselu kursis negrosās wiš no eelššemes apstahleem, bet no zenu lihmena ahrsemēs, turenes uspluhdeem un atpluhdeem.

Ja ahrsemēs ir uspluhdi, tuhlin ahrsemju naudas pirkšanas spehja masinās, zenas zelaš un lihds ar to Latwijas weksela kursis zelaš, bet ja ahrsemēs ir atpluhdi, ari zenas slihd un Latwijas weksela kursis slihd.

Uš to Latwijai naw ko eebilst. Zetotees ahrsemju kursam, noslihd ahrsemju pretšhu zenas un zenu pahrgrosibu Latwijā nerada.

Ja Latwijai ir absoluta naudas sistema, nekad zitas ahrwalsts šaimnezistā trise uš Latwiju newar pahrsweestees, jo tad naudas ihpašneekem Latwijā buhs jadara taš patš, kaš ahrsemēs, proti, nauda jaisnem no apgrošibas. Bet tahdā gadījumā walutas pahrwalde istruhstoscho naudu tuhli islaidu apgrošibā un ar to trisi nowehrstu. Surpretim, ja ari Latwija buhtu weenigā walsts, kaš iswed absoluto naudas sistemu, no tam nezeestu neweena zita walsts, bet eeguhstu weenigi Latwija.

No wiša augščā fazitā staidrs, ka preešč tam, lai minetā wiršeenā isw:stu naudas reformu, ir wajadšiga, wišpirms, — laba pretšhu statistika, otrfahrt — naudas drukašanas prese un treschfahrt — krahns naudas šimju dedšinaschanai.

Wehl neašmiršim banku. Sautšaimnezibā banka ir naudas zirkulazijas širds. So naudu, furu neisleeto pretšhu pirkšanai, banka ar procentu došchanu no pilsoņem usfuhz un aisdod usnehmejeem, kureem wajadšigi krediti.

Naudas drufaschana un dedsinaschana isdarama atkarribâ no tâ, waj apgrošibâ peeprasa wairaf, waj masaŋ nau-
das sŋmju. Tas ir wišs.

Un kad naudas sistemu nowedišim lihds azumirkligam pretschu ŋzenu stahwoklim, eestahsees ŋpehziġa raschošchana. Winai wairš newajadses pahtagas pelnas procentu weidâ, nedš ari waldbibas nosažijumu. Nauda apgrošisees un ustu-
res peeprasijumu un kur ir peeprasijums, tur ari ir rascho-
schana.

Noslehdšot sawu rakstu, prahtâ nahš leelee tehnikas eeguwumi un progresš sinibas laukâ, kursch it brihdi muhsu dšihwê eenes islabojumus un pahrweidojumus, turpretim atteežibâ uš naudu mums no laika gala naw ne labojumu, ne pahrweidojumu.

Muhsu naudai wehl naw sawas pašchlikumibas. Sa-
zišchu wairaf. Muhsu nauda muhs eeslehgusi graujoscha besdarba rinkl, nò kureenes muhs apauglo ar truškumu, postu un noseegumu.

Ar naudu mehš pehrkam naudu, bet newiš dšihwes wajadsibas, kuras ir til daudš un daschadas un kurâm ir til leela nosŋhme preeksch muhsu ŋaimneežibas.

Samdehl runašim par to un prašim, lai nauda ir nauda un lai naudai tiftu atdota winas pašchlikumiba. Ar to buhšim ŋpehruschj ŋoli uš brihwibu un neatkaribu.

* * *

Katrus trijus gadus mehš wehlam Saeimu. Katrus trijus gadus mehš runajam par jaunâm ŋaimneežiskâm re-
formam, idejam un katrus trijus gadus mehš nogrupeja-
mees atšewiškļâš politiskļâš partijâš sawu ideju un re-
formu atbalstischanaŋ waldošhos Saeimas krešlos.

(0,02)

Bet kas ir šīs idejas un kas ir šīs reformas?

Waj tās nav tās pašas idejas un tās pašas reformas, kas muhsu walsti tagad peh3 10 gadeem nowedu-
šas per nabaga spēka un ruhpnēezību katastrofiski para-
līsejušas? Waj tās pašas idejas un reformas mums ari
šodeen wehl nesludina tautfaimnēezības sabrukumu turpmā?

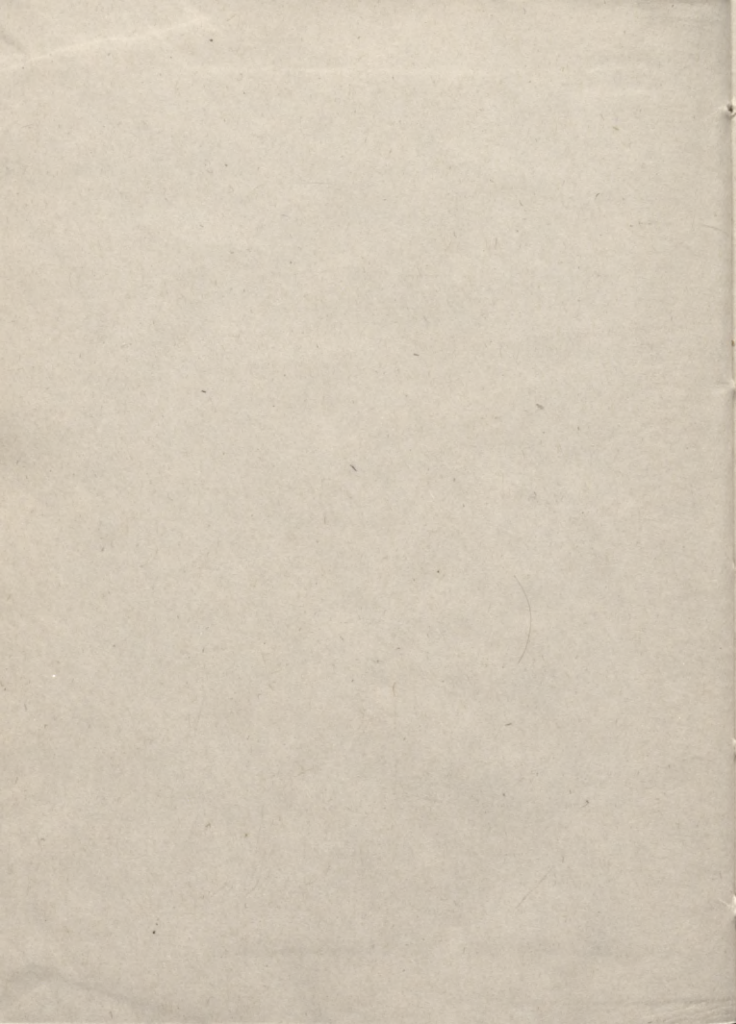
Autora rihzībā ir finiski peerahditi materiali, no ku-
reem redsams, ka ja tautfaimnēezībā figurē brīhwnauda,
muhsu raschofchanaš prozēs tagadejos apmehros war ap-
meerināt tikai weenu masu daļu eedshwotajuš.

Samdehl runāsim par to un prasīsim peh3 naudas
reformas likuma.

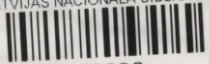

28. AUG. 1928

R

LATVIJAS NACIONĀLĀS

0309062998